

Joan Meijer Udewald

Joan Anna Meijer Udewald is geboren op 6 juni 1925 in Hamburg, Duitsland. Ze was de dochter van Paul Clemens Meyer Udewald (1898 - 1945) en Ruth Meijer Wütov (1902 - 2001). Joan had een broertje Robert Sigmund (1929 - 1998).

Het gezin Meyer Udewald kwam in 1936 van Berlijn naar Tilburg, waarschijnlijk om aan het Nazisme te ontvluchten. Joan Meijer Udewald, Renate Pels, Helga Deen, Anita Roos en Lore Samson gingen naar de Rijks HBS Willem II. Ze waren ook padvindster bij Afdeling Tilburg van het Nederlandsche Meisjesgilde (NPG). Deze afdeling werd in 1931 opgericht. Vanaf 1941, toen Joodse leerlingen niet meer naar reguliere scholen mochten, ging ze naar het Joodsch Lyceum Den Bosch.

Haar vader Paul was tijdens de oorlog lid van de Technische Jeugdzorg van de Joodsche Raad. Zijn woning (Burg. van Meursstraat 47) was in 1943 gevorderd door de Duitse Wehrmacht. Op 29 maart 1943 wordt een beschikking bekendgemaakt van Rauter, de hoogste SS-er in Nederland, dat met ingang van 10 april een verblijfsverbod geldt voor alle Joden in de provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. Bij de plaatselijke politie moeten ze een *reisvergunning* afhalen, waarna ze vervolgens kunnen vertrekken naar kamp Vught of (de zieken) naar Westerbork. Vijfenvestig personen uit Tilburg komen in aanmerking voor transport naar Vught of Westerbork (en vervolgens deportatie naar Auschwitz of Sobibor). Het gezin Meyer Udewald kwam op 10 april 1943 terecht in kamp Vught. Vanuit daar ging ze op 17 september 1943 naar Kamp Westerbork. Daar zaten ze tot 1 februari 1944 gevangen. Op 1 februari gingen ze op transport naar concentratiekamp Bergen-Belsen.

Toen de geallieerden het kamp naderden werden tussen 6 en 11 april 1945 drie goederentreinen volgeladen met in totaal ongeveer 6800 mensen. Het gezin vertrok op 11 april met de laatste van deze drie treinen en ze maakte een dertien dagen durende dwaaltocht van meer dan zeshonderd kilometer door delen van Duitsland die nog niet door de geallieerden bezet waren. De trein wordt 'de verloren trein' genoemd. Onderweg werd de trein regelmatig beschoten. Vader Paul sterft onderweg door voedselgebrek. Vanwege een luchtaanval kon de begrafenis geen doorgang vinden en moest het stoffelijk overschot op het station van Wittenberge worden achtergelaten. Het transport kwam uiteindelijk op open spoor tot stilstand in Tröbitz, zo'n zestig kilometer ten noorden van Dresden omdat de

Elsterbrug is opgeblazen. Op 23 april 1945 vonden oprukkende troepen van het Rode Leger de trein en bevrijdden de levende gevangenen. Ze blijven in Tröbitz tot ze in juni 1945 door het Amerikaanse leger worden opgehaald en kunnen terugreizen naar Tilburg. Voor dochter Joan is het te laat, zij sterft op 16 mei 1945 in Tröbitz, Duitsland. Ze ligt begraven op de Nederlands-Israëlische Begraafplaats te Tilburg.

Moeder en zoon Robert Sigmund overleefden de verschrikkingen van het concentratiekamp en vestigden zich in 1945 weer in Tilburg. In 1953 emigreerden beiden naar Engeland. Robert leefde daar onder de naam Robert Stephen Maynard. Hij overleed op 16 augustus 1998. Zijn moeder stierf in 2001.

Joan staat vermeld op de gedenkplaque van het Koning Willem II College in Tilburg, in haar tijd Rijks-HBS 'Willem II'. Op 26 september 2021 zijn voor het huis Philips Vingboonsstraat 26 vier struikelstenen geplaatst voor Paul en Ruth Meyer Udewald en hun twee kinderen Joan Anna en Robert. In Tröbitz staat een gedenkteken.

Meer informatie

[Joan Anna Meijer Udewald \(joodsmonument.nl\)](http://joodsmonument.nl)

[Joan Anna Meijer Udewald \(oorlogsgravenstichting.nl\)](http://oorlogsgravenstichting.nl)

[Meyer Udewald Paul Clemens - Wiki Midden-Brabant](#)

[Ph. Vingboonsstraat 26 - Open Joodse Huizen](#)

[Verloren transport - Wikipedia](#)

[Joan Anna Meyer Udewald \(Hamburg, 6 juni 1925 - Schilda, 16 mei 1945\) - Netwerk Oorlogsbronnen](#)

[Joan Anna Meyer Udewald - Kamp Westerbork, De Digitale Collectie](#)

[Meyer Udewald, Joan Anna - Wiki Midden-Brabant](#)

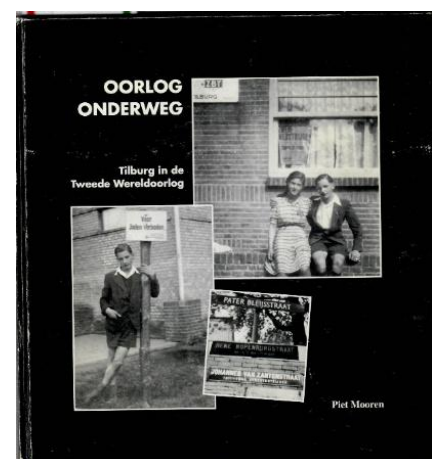
[De schalmei; officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche Meisjesgilde, jrg 6, 1932-1933, no. 1, 1932 » 1932-02 - Pag. 2 | Delpher](#)

[Deportatie en vernietiging Joodse volksdeel Tilburg - Wiki Midden-Brabant](#)

Boekje Oorlog Onderweg, Tilburg in de Tweede Wereldoorlog, Piet Moeren, 1994, Schoolbegeliedingsdienst Tilburg

Foto padvindsters uit Tilburg circa 1935: van links naar rechts Joan Meijer Udewald (1925-1945), Renate Pels, Helga Deen (1925-1943) en Anita Roos (Regionaal Archief Tiburg).

Foto Paul Meyer Udewald met Joan en Robert

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.